

LAKIALOITE 34/2005 vp

Laki vakuutus oikeuslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Kun henkilö jää ikänsä perusteella eläkkeelle, siinä ei ole mitään ongelmia. Tilanne on kuitenkin toisenlainen, kun henkilö menettää työkykynsä työtapaturman, tapaturman tai sairauden takia. Laissa on tavallaan selkeät säännökset, jotka sääntelevät edellytykset, joilla työtapaturma- tai työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää. Ongelmaksi muodostuu se, että lakia on alettu vapaamuotoisesti tulkita ja soveltaa. Työnantajan valitsema vakuutusyhtiö on ensimmäinen aste, johon vammautunut työtapaturman tai tapaturman uhri tekee ilmoituksen tapahtuneesta.

Päätöskäytäntö on muodostunut sellaiseksi, että vakuutusyhtiöt soveltavat nykyisen lain suomin mahdollisuuksin vakuutus oikeuslain 4 §:n 2 momenttia liian vapaamuotoisesti. Nykyinen laki edellyttää ainoastaan laillistettua lääkäriä. Näin vammautuneen ihmisen mahdollisuus saada asiassa vakuutusyhtiöltä potilaan vamman tuntevan alan erikoislääkärin selvitys on osoittautunut jopa mahdottomaksi. On tapauksia, joissa työterveyshuollon erikoislääkäri antaa vakavissa neurologisissa vammoissa pääsääntöisesti kielteisen kannan toteamalla lyhyesti: ei muutosta aiempaan päätökseen. Vakuutusyhtiöt katsovat, että niiden ei tarvitse käyttää potilaan vamman tuntevaa alan erikoislääkäriä. Tämä on ensimmäinen vakava virhe nykyisen lain kohdalla.

Saatuaan vakuutusyhtiöltä hylkäävän päätöksen vammautunut henkilö joutuu monimutkaiseen ja ajallisesti jopa 7—9 vuoden oikeusprosessiin, jota käydään työtapaturman uhrien asiassa sosiaalivakuutus oikeustuomioistuimes-

sa. On osoittautunut, että tapaturmalautakunnan hylkäävissä perusteluissa käytetään näyttönä vakuutusyhtiön hylkäävää perustelua, jolle ei ole todellisen syy-seuraussuhteen lääketieteellistä näyttöä.

Vammautunut henkilö sitten jatkaa oikeustaisteluaan tapaturmalautakunnan päätöksestä valittamalla vakuutus oikeuteen todettuaan, ettei vakuutusyhtiön hylkäys päätöksessä voi olla selkeää näyttöä syy-seuraussuhteesta, koska aivan toisen alan lääkäri on antanut tapauksessa hylkäävän vakuutusyhtiön lääketieteellisen esityksen, jonka on vielä muotoillut viime kädessä vakuutusyhtiön vakuutusjuristi.

Vakuutus oikeudessa liian usein toistuu sama, eli nyt hylkäävänä päätöksenä mainitaan tapaturmalautakunnan päätös. Myöskään vakuutus oikeus ei nykykäytännön mukaan käytä lääkärinä välttämättä lainkaan potilaan vamman tuntevaa alan erikoislääkäriä, vaan aivan toisen alan lääkäriä. Käytännössä on jopa tapahtunut niin, että täysin toisen alan lääkäri myöntää kaksi vuotta sen jälkeen, kun hylkäävä päätös on potilaalle annettu, ettei hän tunne ko. potilaan vamman erikoislääketieteellisiä tutkimusmenetelmiä lainkaan. Tällainen vakuutus oikeuden menettely on todistettavissa. Suomi on saanut langettavia tuomioita Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta juuri näistä syistä. Päätökset ovat voimakkaasti poikenneet asiassa esitetystä ja potilaan vaatimuksia tukeneesta näytöstä. Tästä huolimatta oikeus ei ole päätöstään perustellut tosiasiallisesti lainkaan. Koska oikeus ei ole kyennyt näyttämään toteen päätöksen oikeelli-

suutta ja koska asia tulisi epäselvässä tapauksessa ratkaista heikomman osapuolen eduksi, on kysymyksessä vammautuneeseen henkilöön kohdistunut oikeusmurha. Tämä on valitettava epäkohta, joka täytyy nöyrästi myöntää Suomessa vallitsevana tapana. Suomalainen oikeuskäytäntö sosiaalivakuutusoikeudessa on sellainen, että yleinen käytäntö voittaa lain. Ei voida lähteä siitä, että lain tarkoitus on ollut alun perin edellä mainitun kaltainen mahdollistaen sen, että varsinkin ulosottoteitse jopa konkurssiin vievän lakisääteisen työtapaturmavakuutuksen alaisena oleva henkilö joutuu tapaturman sattuessa 7—9 vuoden oikeusprosessiin, jos sitkeyttä riittää.

Koska lain mukaan tapaturmalautakunnan ja vakuutusoikeuden laillistetun lääkärin (laissa ei siis edellytetä minkäänlaista asiantuntijaa) lausumat kuuluvat salassapidon alaisuuteen, tilanne saa moninkertaisen outouden ja epämääräisyyden leiman. Suomalainen vammautunut ihminen ei voi saada sivistysvaltiona itseään pitävässä Suomessa kohtelua, jossa oikeudenmukaisuus, puolueettomuus sekä tosiasioihin perustu-

va ja avoin käsittely leimataan salaisiksi ja saatetaan vammautunut ihminen tilanteeseen, jossa kovahermoinenkin ihminen voi menettää täydellisesti terveytensä rippeet puhumattakaan koko siitä sosiaalisesta tilanteesta, että moninkertaisiksi tulevat asiat voivat perheissä muodostua katastrofaalisiksi.

Näin vakavaksi muodostuneen tilanteen laukaisemiseksi on vain yksi keino. Se on lain muutos sellaiseksi, että edellä mainitun kaltaiset selvät laittomuudet voidaan selkeästi lopettaa. Perustuslakia on muutettava silloin, jos ei saada tai haluta lainmuutosta. Lisäksi edellä mainitun kaltaisia tilanteita on tapahtunut 10 vuoden ajan useampi sata vuodessa, joten lakiin tulee taata mahdollisuus saada puretuksi aiemmat hylkäävät vakuutusoikeuden päätökset, mikäli on osoitettavissa selvä lääketieteellinen näyttö tapaturman ja vamman syy-seuraussuhteesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vakuutusoikeuslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 21 päivänä helmikuuta 2003 annetun vakuutusoikeuslain (132/2003) 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1207/2003, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

4 §

Lääkärijäsenten kelpoisuus ja määrääminen

Lääkärijäsenen tulee olla laillistettu lääkäri ja lisäksi hänen tulee olla potilaan vamman tunte-

va alan erikoislääkäri. Muiden maallikkojäsenten kelpoisuudesta säädetään 5 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2005.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2005

Lauri Oinonen /kesk
Esa Lahtela /sd
Petri Neittaanmäki /kesk

Tony Halme /ps
Timo Soini /ps